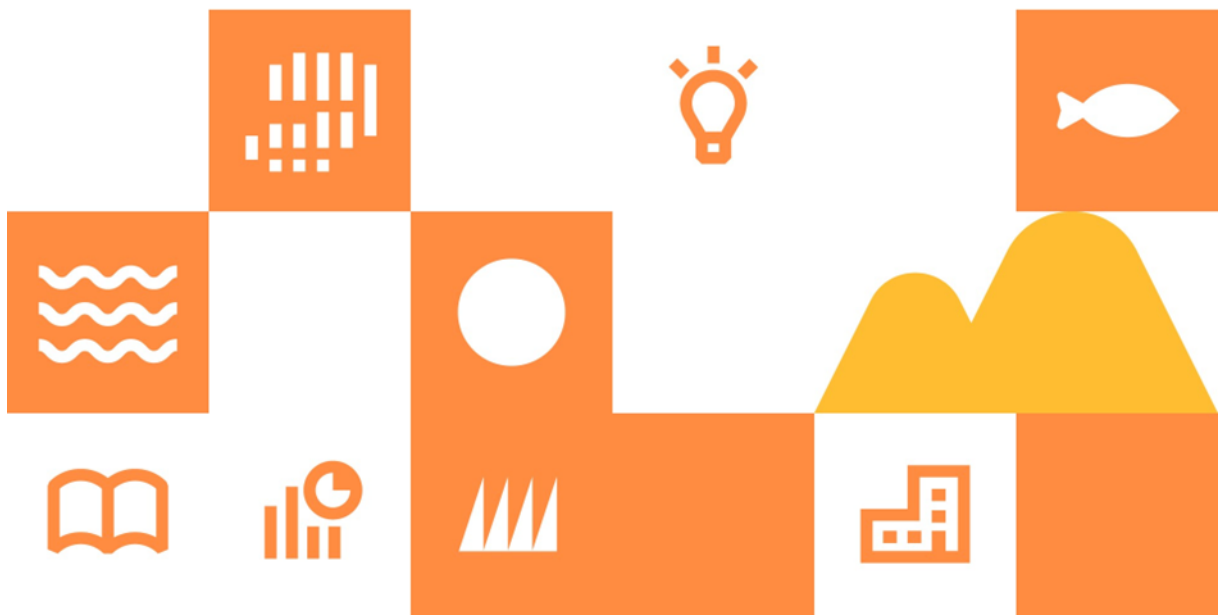


Fagskolen i Nord

Studieplan

Psykisk helsearbeid og rusarbeid

60 studiepoeng



Utdanningstilbudets kode: FHH14

Kull: 2026

Godkjent av rektoratet etter fullmakt fra fagskolestyret

Innholdsfortegnelse

Del 1 Fellesfaglig informasjon og krav.....	3
1.1 Studieplan.....	3
1.2 Høyere yrkesfaglig utdanning.....	3
1.2.1 Fagskolen i Nord.....	3
1.2.2 Forskrift.....	3
1.3 Om studiet.....	4
1.3.1 Profil for helse og omsorgsfag.....	4
1.3.2 Bakgrunn for studiet.....	4
1.3.3 Overordnet læringsutbytte.....	4
1.3.4 Sammenheng mellom overordnet læringsutbytte og emnene i studiet.....	6
1.4 Krav.....	7
1.4.1 Opptakskrav.....	7
1.4.2 Innpassing og fritak.....	7
1.4.3 Studiekontrakt.....	7
1.4.4 Semesteravgift og skolepenger.....	7
1.4.5 Adgang til å klage på resultat (karakter) med videre:.....	7
1.4.6 Politiattest.....	7
1.4.7 Skikkethetsvurdering.....	7
1.4.8 Krav til deltagelse.....	8
1.4.9 Litteraturliste/digitalt utstyr.....	8
1.5 Oppbygning og organisering.....	8
1.5.1 Emneoversikt.....	8
1.5.2 Studiets omfang og arbeidsmengde.....	9
1.6 Opplæringsaktiviteter.....	9
1.6.1 Undervisning.....	9
1.6.2 Arbeidsformer.....	10
1.6.3 Ansvar for egen læring.....	10
1.6.4 Veiledning.....	10
1.6.4 Læringsplattform.....	10
1.7 Vurdering.....	11
1.7.1 Arbeidskrav.....	11
1.7.2 Vurdering.....	11
1.7.3 Karakterskala.....	13
2.0 Studieinnhold fordelt på emner.....	14
2.1 EMNE 1 FELLES GRUNNLAG I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE: ETIKK, SAMHANDLING OG KOMMUNIKASJON.....	14
2.1.1 Sentrale tema.....	15
2.1.2 Arbeidskrav.....	15
2.1.3 Vurderingsform.....	15
2.1.4 Læremidler:.....	15
2.2 EMNE 2: HELSEFREMMEDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID..	16
2.2.1 Sentrale tema.....	17
2.2.2 Arbeidskrav.....	18
2.2.3 Vurderingsform.....	18
2.2.4 Læremidler.....	18
2.3 EMNE 3: Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling.....	19
2.3.1 Sentrale temaer.....	20
2.3.2 Arbeidskrav.....	21
2.3.3 Vurderingsform.....	21

2.3.4 Læremidler.....	21
2.4 EMNE 4 MÅLRETTET MILJØARBEID - BRUKERMEDVIRKING OG RELASJONSKOMPETANSE	22
2.4.1 Sentrale tema.....	23
2.4.2 Arbeidskrav.....	23
2.4.3 Vurderingsformer.....	23
2.4.4 Læremidler.....	23
2.5 EMNE 5: PRAKSIS I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID	24
2.5.1 Arbeidskrav.....	25
2.5.2 Vurderingsform.....	25
2.6 EMNE 6: FORDYPNING I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID.....	26
2.6.1 Sentrale tema.....	27
2.6.2 Fordypningsoppgaven.....	27
2.6.3 Vurderingsformer.....	27
2.6.4 Læremidler.....	27

Del 1 Fellesfaglig informasjon og krav

1.1 Studieplan

Studieplanene beskriver hva studentene skal lære og setter rammene for hvordan opplæringen skal foregå. Studieplanen beskriver blant annet målet for studiet, opptakskrav, læringsutbyttene, oppbyggingen og vurderingsformene.

Studieplanene lagres i kvalitetssystemet og sorteres på navn på studium og årskull. På den måten sikrer vi at studenter og andre i mange år etter avsluttet studium kan finne tilbake til hva studiet inneholdt den gangen de tok det.

1.2 Høyere yrkesfaglig utdanning

Høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole) ligger på nivået over videregående opplæring.

Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

Utdanningen er et fullverdig høyere yrkesfaglig utdanningsprogram og gir studiepoeng. Studiepoeng fra fagskole/høyere yrkesfaglig utdanning er ifølge Kunnskapsdepartementet ikke automatisk forenlig mellom studiepoeng tatt på høyskole/universitet. Studiepoeng fra fagskole kan gi fritak fra deler av en utdanning på høyskole/universitet som vurderes av gjeldende utdanningsinstitusjon.

Fagskoleutdanningen bygger på enten yrkesfaglig utdanningsprogram med fag- eller svennebrev, eller på lang relevant praksis uten fagbrev.

De fleste utdanningene har en varighet fra ett til tre år. De kan være tilrettelagt som nettbasert og/eller deltidstilbud slik at utdanning kan tas mens studenten er i jobb. Noen studier er fulltids stedbaserete.

Høyere yrkesfaglig utdanning skiller seg fra annen høyere utdanning på en del områder. Det er ikke krav om at opplæringen skal være forskningsbasert. Derimot er et viktig krav at utdanningenes innhold er relevante for det enkelte yrket. Tilbudene skal være koblet til arbeids- og næringslivets behov.

1.2.1 Fagskolen i Nord

Fagskolen i Nord skal utdanne dyktige og reflekterte fagfolk som bidrar til utvikling og merverdi for næring og samfunn, og som er utviklet i tett samarbeid med arbeids- og næringslivet.

Fagskolen har et sertifisert styringssystem etter DNV-GL ST 0029.

Styret har det overordna ansvaret for skolen. Rektor har det overordna ansvaret for den daglige driften. Avdelingsleder har ansvaret for den daglige drifta av avdelinga.

1.2.2 Forskrift

Beskrivelse av rettigheter og plikter for studentene og tilbyder (skolen) vises i «Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord»

1.3 Om studiet

1.3.1 Profil for helse og omsorgsfag

De helsefaglige Studietilbudene setter søkelys på å leve i en arktisk region, der miljø og natur kan være med på å påvirke befolkningens helse. Faktorer som klima, et stort geografisk område med en spredt befolkning og infrastruktur skaper utfordringer for likeverdige helsetjenester og tilgjengelighet til spesialist- og kommunehelsetjenesten. Dermed kreves det kompetent og løsningsorientert helsepersonell som kan gjøre gode faglige observasjoner, vurderinger og tiltak. Utdanningene viser landsdelens flerkulturelle befolkning der helsevesenets tjenester også ivaretar nasjonale minoriteter som samisk og kvensk, samt nye minoriteter i Norge.

Fagskolen har et tett samarbeid med praksisfeltet innen spesialist- og kommunehelsetjenesten, privat sektor og ideelle organisasjoner.

Studenter ved Fagskolen i Nord får gjennom studiene ny og videreutviklet kunnskap og erfaring ved å være engasjerte, nysgjerrige og aktive i undervisning og veiledning. Refleksjon over teoretisk, praktisk og personlig kunnskap skapes i et fellesskap. Undervisningen ved Fagskolen i Nord har fleksible, studentaktive og varierte læringsformer som bygger på livslang læring

1.3.2 Bakgrunn for studiet

Nasjonale føringer påvirker fagskoleutdanning innen psykisk helsearbeid og rusarbeid. Folkehelsearbeid implementeres i utdanningen med fokus på faktorer som fremmer og opprettholder god psykisk helse og faktorer som reduserer rusmiddelbruk. Fagskoleutdanningen skal derfor ha fokus på langsiktig folkehelsearbeid har betydning i lang tid fremover og for neste generasjon. Det er ofte de mest sårbare og vanskeligstilte pasienter/brukere som har størst behov for å bli møtt av en helhetlig helsetjeneste. Fellesnevneren for dem som har et særskilt behov for samhandling og koordinering, er at de har et behandlings- og omsorgsbehov ingen av tjenesteyterne kan løse alene. Tverrfaglig samarbeid og samhandling innad i kommunal sektor og med spesialisthelsetjenesten er derfor viktig. Helse- og omsorgssektoren er i en kontinuerlig utvikling, noe som gir behov for fagfolk som er rustet til nytenkning, omstilling og livslang læring.

1.3.3 Overordnet læringsutbytte

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser (O-LUB) utledes fra NKR 5.1 og beskriver forventet læringsutbytte/kompetanse etter fullført utdanning. Læringsutbytte for de enkelte emnene (E-LUB) utledes fra O-LUB og viser forventet læringsutbytte/kompetanse etter hvert enkelt emne.

Læringsutbyttebeskrivelsene er inndelt i kunnskap, ferdighet og generell kompetanse:

Kunnskap er:	Ferdigheter er:	Generell kompetanse er:
forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og / eller yrker.	evne til å løse problemer og oppgaver med hjelp av faglig kunnskap. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikasjonsferdigheter	Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise yrkesetisk forståelse, samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Overordnet læringsutbyttebeskrivelse for Fagskolen i Nord, Studieplan i Psykisk helsearbeid og rusarbeid, viser til at studentene etter avsluttet utdanning, skal ha tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger i:

Kunnskap	<p>Kandidaten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. har kunnskap om psykiske lidelser, psykisk helsearbeid og rusarbeid og hvilke begreper, prosesser og verktøy som er sentrale innenfor fagområdet 2. har innsikt i sentrale lover, forskrifter og veiledere som regulerer rettigheter og plikter og gir anbefalinger innen folkehelsearbeid, psykisk helsearbeid og rusarbeid 3. har bransjekunnskap og kjennskap til hvordan tjenester er organisert innen psykisk helsearbeid og rusarbeid i helse- og omsorgs- og oppvekstsektoren 4. kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid 5. forstår betydningen av arbeid med psykiske helse og rus i et folkehelse- og samfunnsperspektiv
Ferdigheter	<p>Kandidaten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kan anvende faglig kunnskap og samhandlingskompetanse ved praktiske og teoretiske problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid 2. kan anvende relevante faglige verktøy og teknikker for å fremme psykisk helse, forebygge rusproblematikk og bidra til mestring hos ulike aldersgrupper 3. kan finne informasjon og fagstoff innen psykisk helsearbeid og rusarbeid som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling 4. kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid og behov for iverksetting av tiltak
Generell kompetanse	<p>Kandidaten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer innen psykisk helsearbeid og rusarbeid 2. har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket som kommer til kjenne gjennom refleksjoner og handlinger, samt i møte med mangfold, migrasjonshelse, ulike kulturer og urfolk 3. kan utføre arbeidet innen psykisk helsearbeid og rusarbeid etter utvalgte målgruppers behov 4. kan bygge relasjoner med pasient/bruker, pårørende, fagfeller, tverrfaglig og med eksterne målgrupper innen psykisk helsearbeid og rusarbeid 5. kan utvikle arbeidsmetoder for å videreutvikle beste praksis på egen arbeidsplass

1.3.4 Sammenheng mellom overordnet læringsutbytte og emnene i studiet

Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Referanse til overordnet læringsutbytte
97HH14A	Emne 1: Felles grunnlag i helse- omsorgsfagene: Etikk, Samhandling og kommunikasjon	10 stp	Kunnskap punkt nr.: 1, 2, 3 Ferdigheter punkt nr.: 1 Generell kompetanse punkt nr.: 1, 2
97HH14B	Emne 2: Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	10 stp	Kunnskap punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5 Ferdigheter punkt nr.: 1, 2, 3, 4 Generell kompetanse punkt nr.: 1, 2, 3, 4
97HH14C	Emne 3: Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling	10 stp	Kunnskap punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5 Ferdigheter punkt nr.: 1, 2, 3, 4 Generell kompetanse punkt nr.: 1, 2, 3, 4
97HH14E	Emne 4: Måltrettet miljøarbeid- Brukermidvirkning og relasjonskompetanse	10 stp	Kunnskap punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5 Ferdigheter punkt nr.: 1, 2, 3, 4 Generell kompetanse punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5
97HH14D	Emne 5: Praksis i psykisk helsearbeid og rusarbeid	10 stp	Kunnskap punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5 Ferdigheter punkt nr.: 1, 2, 3, 4 Generell kompetanse punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5
97HH14F	Emne 6: Fordypning i psykisk helsearbeid og rusarbeid.	10 stp	Kunnskap punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5 Ferdigheter punkt nr.: 1, 2, 3, 4 Generell kompetanse punkt nr.: 1, 2, 3, 4, 5

1.4 Krav

1.4.1 Opptakskrav

Opptak til utdanningen skjer på grunnlag av fullført og bestått videregående opplæring innen helsefag med, eller realkompetansevurdering i forhold til følgende fagbrev:

- Fagbrev i helsefagarbeiderfaget
- Fagbrev i omsorgsarbeiderfaget
- Fagbrev i ambulansesarbeiderfaget
- Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget
- Fagbrev i aktivitørfaget
- Fagbrev i portørfaget
- Fagbrev i apotekfaget
- Fagbrev i fotpleierfaget
- Fagbrev i hudpleierfaget
- Fagbrev i ortopedfaget
- Fagbrev i helsesekretærfaget
- vitnemål som hjelpepleier (1963-2006)

1.4.2 Innpassing og fritak

Studenten kan etter opptak, få innpassing og/eller fritak for deler av utdanningen. Det skal være «annen likeverdig utdanning og kompetanse». Det gis innpass/fritak kun i hele emner.

1.4.3 Studiekontrakt

Alle studentene på studiet må skrive under en studiekontrakt før de starter på studiet

1.4.4 Semesteravgift og skolepenger

FiN styret har vedtatt 11.03.25 saksnr.17/25 ny sats for semesteravgift og innføring av skolepenger.

- Semesteravgift kr.900,-/semester
- Skolepenger kr.1500,-/år, det faktureres kr.750,-/semester

1.4.5 Adgang til å klage på resultat (karakter) med videre:

Du har adgang til å klage på løpende vurdering, eksamen, formelle feil på eksamen og disiplinære sanksjoner. Nærmere opplysninger om klageadgang finner du i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord.

1.4.6 Politiattest

Det er et krav om politiattest på utdanninger som har praksis på tildelt praksisplass. Søkere som har fått tilbud om studieplass og som innebærer praksis må levere politiattest ved oppstart av studiet. For denne utdanningen kreves politiattest. Se forskrift for Fagskolen i Nord, §3.1

1.4.7 Skikkethetsvurdering

Utdanninger underlagt krav om skikkethetsvurdering slik beskrevet i fagskoleforskrifta §§ 26 – 36.

Fagskoleforskrifta § 26 beskriver formålet med skikkethetsvurdering:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

Vurderinga skal skje gjennom hele fagskoleutdanninga, og studentene får informasjon om reglene for dette ved studiestart. I forskrift for Fagskolen i Nord er det i beskrevet hvordan vurderingen vil skje, og om eventuell klagebehandling.

1.4.8 Krav til deltagelse

Det er krav om en tilstedeværelse på 80 %, det vil si at en student med lavere tilstedeværelse vil ikke få godkjent sine arbeidskrav og kan ikke fremstille seg til eksamen. Tilstedeværelsen registreres på obligatoriske synkrone/asynkrone samlinger, nettundervisninger og individuell- og gruppeveiledninger. Studentene deltar på nettundervisning med kamera og mikrofon tilgjengelig. Tilstedeværelsen vil registreres innenfor hvert emne. Studenten må ha gyldig dokumentert fravær ut over 20 % for at det skal utarbeides en plan for læringsutbytteforståelse. Dersom studenten har fått betydelig lavere tilstedeværelse innenfor et emne må han/hun ta dette emnet på nytt, dette medfører forandret studieprogresjon.

Fravær i praksisperioden

Studenten plikter å melde alt fravær til praksisstedet umiddelbart, og- hvis mulig- før det finner sted. Fraværet registreres av veileder på praksisstedet. Et fravær over 10 % av fastsatt timetall for praksisperioden fører til «ikke bestått» og studenten må ta emnet på nytt.

1.4.9 Litteraturliste/digitalt utstyr

Litteraturliste blir lagt ut i læringsportalen og på hjemmesida til Fagskolen i god tid før hvert skoleår starter.

Studentene må disponere egen PC og det er en fordel å ha grunnleggende datakunnskaper. Samlinger, nettundervisninger og veiledninger, samt innleveringer av skriftlig arbeid foregår digitalt. Studentene får Office-pakken med bl.a. Outlook e-postkonto og skriveprogrammene Word og PowerPoint fra Fagskolen, der studentene kan samarbeide i sanntid i samme dokument.

1.5 Oppbygning og organisering

Undervisningen i studiet gjennomføres med nettundervisning, asynkrone læringsoppgaver og samlinger som er både fysisk og digitalt. De helsefaglige utdanningene er emnestrukturerte, og de ulike emnene bygger på hverandre. En student må ha bestått et emne for å kunne fortsette i studiet på det neste.

1.5.1 Emneoversikt

Emnekode	Emnenavn	Omfang
97HH14A	Emne 1: Felles grunnlag i helse- omsorgsfagene: Etikk, Samhandling og kommunikasjon	10 stp
97HH14B	Emne 2: Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	10 stp
97HH14C	Emne 3: Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling	10 stp
97HH14E	Emne 4: Måltrettet miljøarbeid – Brukermedvirkning og relasjonskompetanse	10 stp
97HH14D	Emne 5: Praksis i psykisk helsearbeid og rusarbeid	10 stp
97HH14F	Emne 6: Fordypning i psykisk helsearbeid og rusarbeid.	10 stp
	Sum	60 stp

1.5.2 Studiets omfang og arbeidsmengde

Emne	Emnenavn	Studie poeng	Antall uker (deltid over 2 år)	Lærerstyrt undervisning, læringsaktiviteter og veiledning	Forventet selvstudie	Total Arbeidsmengde
Emne 1 Emnekode: 97HH14A	Felles grunnlag i helse- og omsorgsfagene: Etikk, Kommunikasjon og Samhandling	10	12	42 timer	208 timer	250
Emne 2 Emnekode: 97HH14B	Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	10	12	36 timer	214 timer	250
Emne 3 Emnekode: 97HH14C	Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling	10	14	36 timer	214 timer	250
Emne 4 Emnekode: 97HH14E	Målrettet miljøarbeid- Brukermedvirkning og relasjonskompetanse	10	12	36 timer	214 timer	250
Emne 5 Emnekode: 97HH14D	Praksis i psykisk helsearbeid og rusarbeid	10	12	240 timer praksis	10 timer	250
Emne 6 Emnekode: 97HH14F	Fordypning i psykisk helsearbeid og rusarbeid	10	14	27	223	250
Sum		60	76	417 t	1083 t	1500 t

Studenten har ansvar for å delta aktivt i opplæringen. Det forventes at studentens selvstudium utgjør ca. 14 timer pr uke. Totale omfang iberegnet egenstudier er på ca. 1500 timer.

1.6 Opplæringsaktiviteter

1.6.1 Undervisning

Studiet er samlingsbasert deltidsstudie med nettstøtte over 2 år (4 semester). Det er 1 fysisk samling på 2 hele dager per semester. I tillegg er det i gjennomsnitt 2 hele dager digital samling per semester. Undervisning mellom samlinger er på 3 timer og kan være:

- Synkron undervisning: Digital undervisning over nett på dagtid
- Asynkron undervisning: Digitalt utdelte læringsoppgaver, som studentene aktivt selv må arbeide med og levere inn til riktig tid. Asynkron undervisning tilsvarer tids- og arbeidsmessig synkron nettundervisning, og studentens forberedelsestid til undervisning.

Veiledning av arbeidskrav og andre oppgaver foregår også digitalt over nett på dagtid.

Studiet har 8 uker praksis som kan gjøres på egen arbeidsplass eller utplassert på annen avdeling, se pkt 2.5 Emne 5 Praksis i Psykisk helsearbeid og rusarbeid.

Samlinger, synkrone/asynkrone nettundervisninger, veiledninger og praksisstudier er obligatoriske.

I utdanningen vektlegges læring som en prosess foran resultatet, dette i forhold til både faglig og personlig utvikling. Læringssynet bygger på refleksjon og oppdagelse, der læreren er tilrettelegger og motivator for læring, og i mindre grad foreleser. Det forventes at den enkelte student viser engasjement, nysgjerrighet, initiativ og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø.

1.6.2 Arbeidsformer

Det legges opp til bruk av ulike pedagogiske tilnæringsmåter og varierte undervisningsformer f eks, situasjonsbasert læring, samarbeidslæring, grupperefleksjoner, veiledningsøvelser og bruk av ulike digitale arbeidsverktøy. Mye av undervisningstiden foregår studentaktivt og i samarbeid med andre studenter.

Studentenes egne erfaringer fra arbeid innen helse- og omsorgssektoren gir anledning for å legge til rette for erfaringsbasert undervisning og refleksjon som integreres med relevante teoretiske kunnskaper. I utdanningen får studentene trening i å gi og motta tilbakemeldinger i samarbeidssituasjoner på en konstruktiv og etisk måte.

I studiet vil det forekomme oppgaver og arbeidskrav som gruppearbeid og gruppeinnlevering. Gruppeprosessene er tenkt å bidra til å styrke samarbeidsevnen, kommunikasjons- og relasjonskompetansen. Det forventes at studentene er aktive og gir rom for alle sine meninger, dette for å bidra til økt læring og trening i hverandreveiledning og hverandrevurdering.

1.6.3 Ansvar for egen læring

Studentenes ansvar for egen læring, stiller krav til at studenten er bevisst egne læringsbehov og læreprosesser. Studentene må aktivt oppsøke læresituasjoner og være engasjert i samhandling med andre aktører i læringsmiljøet. Dette for å kunne reflektere over egen erfaring og personlig utvikling og slik nyttiggjøre seg ny faglig kunnskap. Skolens rolle er å tilrettelegge for læring og støtte/veilede studenten i læringsprosessen.

Det forventes at studentene møter forberedt til undervisning og veiledning og deltar med stor grad av egenaktivitet. Det medfører naturlig nok eget ansvar i selvstudier og at man setter seg inn i relevant pensum

1.6.4 Veiledning

I veiledning er lærerens ansvar å legge til rette for at studenten oppdager ting selv, ved å stille spørsmål som stimulerer til refleksjon og læring. Studenten får veiledning i situasjoner som oppstår i utdanningen, i arbeidet med skriftlige individuelle- og gruppeoppgaver, i praksis og i forbindelse med fordypningsoppgaven. Studenten skal være forberedt til veiledning og tydeliggjøre hva han/hun ønsker veiledning på. Ved skriftlige oppgaver leveres veiledningsgrunnlag i Canvas i god tid før veiledning slik at lærer kan forberede seg.

Veiledningen er til hjelp i arbeidet med seg selv som student og yrkesutøvere, og skal bidra til faglig og personlig utvikling.

1.6.4 Læringsplattform

Vi benytter Canvas som læringsplattform. Her vil vi legge ut all informasjonen til studentene samt alle arbeidskrav. Studentene bruker plattformen til å laste opp sine besvarelser samt å kommunisere skriftlig med lærere og med studenter.

1.7 Vurdering

1.7.1 Arbeidskrav

Arbeidskrav defineres som arbeidsoppgaver som må være godkjent for å få fremstille seg til eksamen. Disse kravene kan bestå av obligatoriske gruppearbeid og individuelle tester, både skriftlig og muntlig, rapporter, oppgaveinnleveringer etc. Studentene skal i sin besvarelse gi en forståelse av de helsefaglige aspektene med faglig begrunnelse og vise evne til refleksjon. Besvarelsen skal synliggjøre hvilke kilder som benyttes, og den skal inneholde en samlet oversikt over anvendt litteratur. Beskrivelse av arbeidskravene fremkommer i egne dokumenter. Det blir gitt arbeidskrav i hvert emne.

Arbeidskravene er tidsbestemt og må leveres innen gitte frister. Dersom det er uforutsette hendelser som forhindrer studenten å levere, kan studenten søke om å få levere utenom fristen. Studenten kan søke om utsatt innlevering, senest 3 dager før gitt innleveringsfrist. Dersom ikke arbeidskravet blir godkjent første gang, kan de levere for andre gang innen 10 dager etter karakter er satt. Dersom studenten ikke får godkjent arbeidskravet for andre gang, kan studenten søke rektor om nytt forsøk. Søknadsfristen for et tredje og siste forsøk er 10 dager etter at sensur er gitt.

Sensurfrist for arbeidskrav og fordypningsoppgave er 3 uker etter fastsatt innleveringsdato.

1.7.2 Vurdering

Vurdering har sammenheng med utdanningens læringsutbytte, innhold, undervisnings- og arbeidsformer og læringsaktiviteter. Vurdering følger bestemmelser jfr. Lov om høyere yrkesfaglig utdanning, og anbefalinger gitt i Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og omsorgsfag, generell del og Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord, kap. 5 Vurdering

Vurdering består av:

Oppgaver	Emne	Vurderingsform	Emnets slutt karakter
Arbeidskrav	1, 2 og 4	Bestått/ikke bestått	Bestått/ikke bestått
Individuelt arbeidskrav	3	Bokstavskarakter A-F	A-F, minimum karakter E for bestått emne
Praksis med arbeidskrav (se utfyllende tekst under)	5	Bestått/ikke bestått	Bestått/ikke bestått
Fordypningsoppgave	6	Bokstavskarakter A-F	A-F, minimum karakter E for å gå opp til muntlig høring

For å kunne starte fordypningsoppgaven i emne 6, må studenten ha fullført og bestått alle foregående emner i studiet.

Vurdering av praksisemnet

Det gjennomføres skriftlig og muntlig midt- og sluttvurdering i praksisemnet Deltakere i vurderingssamtaler er student og praksisveileder. For studenter på utplassert praksis deltar faglærer på midtvurdering, og ved behov/etter ønske på sluttvurdering. For studenter som har praksis på eget arbeidssted, deltar lærer ved behov/etter ønske på midt- og/eller sluttvurdering. De skriftlige dokumentene skal signeres av alle parter. Det skal sikres at studenten har mulighet til å skrive merknad. I tvilstilfeller er lærerens vurdering avgjørende.

Vurdering gjøres på bakgrunn av emnets læringsutbytter, studentens personlige målsetninger/evaluering utviklingsarbeid, studentens egenvurdering av praksis, gjennomføring av praksis og arbeidskrav som er tilknyttet praksisperioden. Praksisveileder vurderer studenten kontinuerlig gjennom praksisperioden, og innstiller til bestått/ikke bestått.

Praksisemnet vurderes til ikke bestått dersom studenten:

- Ikke viser tilstrekkelige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse mht studiets krav
- Handler ut over sitt kompetanseområde
- Ikke får godkjent arbeidskrav

- Har fravær over 10% av fastsatt timetall for praksisperioden, noe som ikke gir grunnlag for vurdering

Fravær over 10% som dokumenteres med legeerklæring regnes ikke som et forsøk i praksis. Udokumentert fravær over 10% regnes som et forsøk.

Er praksisemnet ikke bestått, medfører det endret studieprogresjon og praksisperioden må tas på nytt. Ved tvil om praksisemnet kan vurderes til bestått, skal studenten ved midtvurdering eller seinest tre uker før fastsatt dato sluttvurdering, få skriftlig melding om dette. Meldingen skal vise hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å få bestått praksisemnet.

Om studenten i slutten av praksisperioden viser handling/væremåte som ikke gir grunnlag for å bestå praksis, kan studenten likevel få karakteren ikke bestått selv om forutgående tvilsmelding ikke er gitt til riktig tidspunkt. Fagskolen skal da kontaktes umiddelbart, og følgende retningslinjer vil iverksettes: Det innkalles til et møte hvor fagskolens avdelingsleder, faglærer, student og praksisveileder eller annen representant fra praksis deltar. Student har mulighet til å ha med seg tillitsvalgt eller en annen støtteperson. Det utarbeides protokoll fra møtet som studenten skal ha kopi av senest innen utgangen av tredje virkedag etter at møtet fant sted.

Fordypningsoppgaven i emne 6

Fordypningsoppgaven er en studentoppgave som gjennom refleksjon skal vise faglig, praktisk og personlig utvikling hos studenten. Studenten arbeider individuelt med fordypningsoppgaven. Det gis veiledning av medstudenter og faglærer under skriveperioden.

Fordypningsoppgaven vurderes av intern og ekstern sensor som gjør en samlet vurdering av fordypningsoppgaven. Vurderingsuttrykket er karakterskalaen A-F, hvor studenten må oppnå minimum karakter E for å kunne stille til muntlig høring, som fastsetter endelig emnekarakter.

Ikke bestått arbeidskrav, plagiat og etiske retningslinjer for oppgaver

Alle innleveringer kontrolleres for plagiat. Plagiat vil si å utgi andres produkter for sitt eget. Dette kan være utilsiktet, men er likevel uetisk og ulovlig. Det er derfor viktig å lære seg kildehenvisning. Les mer i skolens kvalitetssystem.

Skolens etiske retningslinjer for oppgaveskriving blir lagt ut i læringsportalen.

Studenten har to (2) forsøk på å få arbeidskravet godkjent. I særskilte tilfeller kan rektor gi dispensasjon for et tredje og siste forsøk. Søknadsfristen for et tredje og siste forsøk er ti (10) dager at sensur er gitt studenten.

Dersom arbeidskrav ikke er levert innen fastsatt frist, regnes dette som et forsøk. Fristen for andre forsøk er ti (10) kalenderdager fra innleveringsfrist for første forsøk. I særskilte tilfeller kan avdelingsleder gi utsatt innleveringsfrist etter skriftlig søknad. Søknaden må fremstilles minimum tre dager før innleveringsfristens utløp.

1.7.3 Karakterskala

Karakterskala jf. forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning §40

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
D	Nokså god	Akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som blir stilt til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder faglige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

I emner det benyttes vurderingsuttrykket «bestått – ikke bestått» gjelder vurderingsbeskrivelse, jf. forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning §40, punkt (4):

Karakter	Generell omtale av vurderingskriterium
Bestått	<ul style="list-style-type: none">- Kandidaten har oppnådd kravene til læringsutbytte og viser nødvendige kunnskaper, ferdigheter og kompetanse.- Kandidaten har oppnådd en helhetlig kompetanse i forhold til beskrivelsen av læringsutbyttene for emnet og fordypede kunnskaper innen sentrale områdene.- Kandidaten kan anvende faglige begreper, vise faglig vurderingsevne og selvstendighet.- Kandidaten ivaretar etiske retningslinjer ved oppgaveskriving og skrive tekniske krav.
Ikke bestått	<ul style="list-style-type: none">- Besvarelsen viser at kandidaten har manglende helhetlig faglig kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse for å nå læringsutbyttene i emnet.- Kandidaten har grunnleggende kunnskapshull i sentrale områder.- Kandidaten har mangelfull begrepsforståelse, faglig vurderingsevne og selvstendighet.- Kandidaten viser ikke tilfredsstillende bruk av etiske retningslinjer ved oppgaveskriving og har store utfordringer med skrive tekniske krav.

Begrunnelse for karakter ved eksamen

Ved skriftlig eksamen kan kandidaten be om begrunnelse for karakterfastsettelsen innen tre (3) uker fra dato resultatet foreligger. Ved muntlig eksamen eller bedømming av praktiske ferdigheter må kravet om begrunnelse fremsettes eksamensdagen. Sensor kan velge om begrunnelsen skal gis skriftlig eller muntlig. Klagefristen stanses når begrunnelse kreves og vil være tre (3) uker etter dato som begrunnelse er gitt til kandidaten.

2.0 Studieinnhold fordelt på emner

2.1 EMNE 1

FELLES GRUNNLAG I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE: ETIKK, SAMHANDLING OG KOMMUNIKASJON

Emne 97HH14A	Tema
EMNE 1 Felles grunnlag i helse- og oppvekstfagene: etikk, kommunikasjon og samhandling (10 stp)	1a. Etikk 1b. Kommunikasjon og samhandling 1c. Lover og forskrifter 1d. Sosiologi og psykologi
Læringsutbytte	
Kunnskaper	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om etikk og yrkesetiske prinsipp og dilemma, relevante teorier og arbeidsmåter, samt etisk refleksjon som verktøy• har kunnskap om brukermedvirkning og betydningen den har for tjenestemottaker og tjenesteyter• har forståelse for psykologiske og sosiologiske prinsipper tilknyttet enkeltindividet, familien og sosialt nettverk• har kunnskap om kultur, urfolk, migrasjonshelse og mangfold i sitt møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere.• har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former som er relevante for yrkesutøvelsen og samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• Har kunnskap om relasjonskompetanse og samhandling som er relevante for yrkesutøvelsen.• har kunnskap om gruppeprosesser og konflikthåndtering• Har innsikt i relevante lovverk og offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet, brukermedvirkning og organisering av tilbud i sektoren.• har kunnskap om helse-, omsorg- og oppveksttjenestene i samfunnet og deres organisering• har kunnskap om teknologiske løsninger og hvordan det påvirker samarbeidet med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere	
Ferdigheter	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• kan anvende faglig kunnskap om etiske og yrkesetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for etisk refleksjon rundt praktiske problemstillinger• kan anvende teknikker innen relasjonskompetanse, samhandling og kommunikasjon som er relevante for yrkesutøvelsen• kan anvende kunnskap om kommunikasjonsferdigheter til profesjonell samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• kan finne informasjon og fagstoff, samt relevant lovverk og offentlige dokumenter som er relevant for yrkesutøvelsen• kan anvende kunnskap om organiseringen av sektoren i samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere• kan anvende kunnskap om ulike kulturer, urfolk, mangfold og migrasjonshelse i sitt møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere• kan anvende teknologiske løsninger forsvarlig og med etisk bevissthet• kan anvende kunnskap om gruppeprosesser og konflikthåndtering	

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk forståelse som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling.
- kan bygge relasjoner med fagfeller basert på holdninger og verdier knyttet til helhetlig menneskesyn, likeverd og respekt.
- Kan utøve sitt yrke lovmessig, faglig og etisk forsvarlig i forhold til tjenestemottakers behov og ut ifra et helhetlig menneskesyn.
- kan samhandle med relevante tjenester innenfor yrkessektoren
- Kan utvikle arbeidsmetoder basert på tjenestemottakers behov og utfordringer, og som har relevans for yrkesutøvelsen.

2.1.1 Sentrale tema

1a. Etikk

- Etske teorier og prinsipp
- Etske dilemma
- Etikk og teknologi
- Helhetlig menneskesyn

1b. Kommunikasjon og samhandling

- Brukerperspektivet
- Relasjonskompetanse og relasjonsbygging
- Kommunikasjon i samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere
- Gruppeprosess og konflikthåndtering

1c. Lover og forskrifter

- Relevante lover, forskrifter og offentlige dokumenter for utdanningens studieretning og tjenestemottaker

1d. Sosiologi og psykologi

- Utviklingspsykologi
- Sosiale roller
- Migrasjonshelse, kultur, mangfold og urfolk

2.1.2 Arbeidskrav

Obligatorisk Individuelt- og /eller gruppe- arbeid knyttet til emnets innhold.

2.1.3 Vurderingsform

Emnet vurderes til bestått – ikke bestått

2.1.4 Læremidler:

Se egen litteraturliste.

2.2 EMNE 2: HELSEFREMMEDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID

Emne 97HH14B	Tema
EMNE 2: Helsefremmende og sykdomsfØrebyggende arbeid (10 stp)	2a Folkehelseperspektiv 2b Helsefremmende og sykdomsfØrebyggende arbeid og tiltak 2c AktØrer i det helsefremmende og sykdomsfØrebyggende og organiseringen av dette. 2d Kommunikasjon- og relasjonskompetanse 2e Ethiske og juridiske utfordringer, relevante lover, forskrifter og fØringer i folkehelse og helsefremmende arbeid
Læringsutbytte	
Kunnskaper	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om faktorer som fremmer og opprettholder god psykisk helse og om risikofaktorer som pÅvirker psykisk helse.• har kunnskap om seksuell helse og kjønnsidentitet i et livslØpsperspektiv og kunnskap om sentrale lover, forskrifter og styringsdokumenter som regulerer rettigheter og plikter og gir anbefalinger innen seksuell helse• har kunnskap om hva som forebygger og reduserer rusmiddelproblematikk og avhengighet i ulike livsfaser i et folkehelseperspektiv.• har innsikt i sykdomsfØrebyggende og helsefremmende folkehelse tiltak innen psykiske helsearbeid og rusarbeid, samt lover og regelverk som regulerer fagfeltet• har bransjekunnskap og kjennskap til hvordan det helsefremmende arbeidet innen psykisk helsearbeid og rusarbeid er organisert pÅ kommunalt og statlig nivÅ• kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid i tråd med helsefremmende og forebyggende arbeid.• forstår betydningen av det helsefremmende og sykdomsfØrebyggende arbeidet innen psykisk helsearbeid, rusarbeid og avhengighet i et folkehelseperspektiv	
Ferdigheter	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• kan anvende faglig kunnskap for Å fremme det helsefremmende og sykdomsfØrebyggende perspektivet i praktiske og teoretiske problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan anvende relevante faglige verktØy og teknikker i planlegging og gjennomfØring av sykdomsfØrebyggende og helsefremmende tiltak innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan finne informasjon om nasjonale fØringer for helsefremmende og sykdomsfØrebyggende arbeid, samt fagstoff som bidrar Å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak knyttet til helsefremmende og sykdomsfØrebyggende arbeid innen psykisk helse og rus• kan sØke og finne relevant kunnskap og informasjon om seksuell helse og kjønnsidentitet	

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, lover og retningslinjer som gjelder for det helsefremmende og sykdomsforebyggende innen psykisk helsearbeid og rusarbeid
- har utviklet en etisk grunnholdning i sin yrkesøvelse og i arbeidet med det helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeidet både på individnivå og samfunnsnivå
- kan utføre arbeid med helsefremming og sykdomsforebygging i møte med mennesker med risiko for utvikling av problematikk knyttet til psykisk helse og rus, deres pårørende, samt sammen med fagfeller i yrkesfeltet
- kan bygge relasjoner med fagfeller i et tverrfaglig samarbeid, samt med andre aktører knyttet til psykisk helsearbeid og rusarbeid
- kan utvikle arbeidsmetoder som har relevans for fagarbeiderens rolle i arbeid med problematikk knyttet til psykisk helse og rus
- Kulturforståelse rettet mot migrasjon, minoriteter og urfolk, i folkehelseperspektiv.
- kan samarbeide tverrfaglig med andre profesjoner for å fremme helhetlige tiltak innen seksuell helse og kjønnsidentitet
- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer innen seksuell helse og kjønnsidentitet

2.2.1 Sentrale tema

2a Folkehelseperspektiv.

- Folkehelseperspektiv
- Rus- og psykiske lidelser i et samfunnsperspektiv
- Avhengighet
- Migrasjon, minoritet- og urfolksperspektiv

2b Helsefremmende og forebyggende arbeid og tiltak

- Fysisk og psykisk helse
- Livskvalitet, livsstil, seksuell helse og egenomsorg
- Sosialt nettverk, lærings- og oppvekstmiljø
 - Utenforskap og mobbing
- Forebyggende arbeid og tidlig intervensjon

2c Aktører i det helsefremmende og sykdomsforebyggende og organiseringen av dette.

- Samhandling mellom ulike tjenestenivå og tjenestetilbydere
 - Samhandlingsreformen
 - Nasjonale pasientforløp i psykisk helse
- Likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper
 - Brukerorganisasjoner og frivillighet

2d Kommunikasjon- og relasjonskompetanse

- Kommunikasjonsprosesser og formidlingsmåter
- Veiledning overfor pasient/bruker, pårørende, nettverk, barn og ungdom.
- Flerkulturell forståelse, minoriteter og urfolk i kommunikasjon og samhandling
 - Individuelle og kollektive kulturer

2e Relevante lover, forskrifter og føringer i folkehelse og helsefremmende arbeid

- Lovverk
- Nasjonalfaglige retningslinjer.

2.2.2 Arbeidskrav

Obligatorisk Individuelt- og /eller gruppe- arbeid knyttet til emnets innhold.

2.2.3 Vurderingsform

Emnet vurderes til bestått – ikke bestått

2.2.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.3 EMNE 3: Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling

Emne 97HH14C	Tema
EMNE 3: Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling (10 stp)	<p>3a Normalitet og avvik</p> <p>3b Psykiske lidelser og ruslidelser i et helhetlig perspektiv (biologiske, psykologiske og sosiologiske forståelsesmodeller)</p> <p>3c Psykiske lidelser og ruslidelser;</p> <ul style="list-style-type: none">○ diagnosegrupper○ ROP-lidelser○ Avhengighet○ Somatisk helse○ forebyggingsstrategier og behandlingsmetoder <p>3d Selvmord, selvmordsforebygging og selvskading</p> <p>3e Barn og unge;</p> <ul style="list-style-type: none">○ Utvikling- og atferdsforstyrrelser○ Barn som pårørende <p>3f Vold, traumer og seksuelle overgrep</p> <p>3h Aldring og sårbarhet for psykiske lidelser og ruslidelser;</p> <ul style="list-style-type: none">- Demens- Kognitiv svikt
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om de ulike forståelsesmodellene innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, samt begreper, prosesser og faglige verktøy som anvendes innen fagfeltet• har innsikt i diagnosegrupper, særtrekk og relaterte tilstander innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, samt relevant regelverk knyttet til oppfølging av mennesker med problematikk innen psykisk helse og rus• har bransjekunnskap og kjennskap til ulike psykiske lidelser og ruslidelser i ulike livsfaser og hvordan disse kan forebygges og behandles• kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om sårbarhet for utvikling av psykiske lidelser og ruslidelser• forstår egen yrkesrolle i møte med mennesker med sårbarhet for utvikling av psykiske lidelser og ruslidelser og deres pårørende <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende faglig kunnskap om utviklingsteori og ulike forstyrrelser i møte med mennesker med sårbarhet for utvikling av psykiske lidelser og ruslidelser, samt deres pårørende• kan anvende relevante faglige verktøy for å kartlegge symptomer på, eller fare for, selvskading, selvmordsforsøk og selvmord hos ulike aldersgrupper	

- kan finne relevant og faglig informasjon og fagstoff om sårbarhet for utvikling av psykiske lidelser og ruslidelser.
- kan kartlegge en situasjon, identifisere tidlige tegn på psykiske plager i ulike aldersgrupper og livsfaser, samt identifisere behov for iverksetting av tiltak

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper i møte med mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser samt deres pårørende
- har utviklet en etisk grunnholdning i sin yrkesutøvelse i møte med mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser
- kan observere, identifisere og kartlegge behov i møte med sårbare mennesker med risiko for utvikling av, eller som allerede har etablerte utfordringer knyttet til psykisk helse og rus
- kan samhandle med fagfeller og på tvers av fag for en økt opplevelse av helhetlig helsetjeneste og sammenheng for mennesker med psykiske lidelser og/eller ruslidelser
- kan observere, identifisere og kartlegge behov og tidlige tegn på psykiske plager i ulike aldersgrupper og livsfaser

2.3.1 Sentrale temaer

3a Normalitet og avvik

- Normalutvikling og tidlige tegn på avvik

3b Psykiske lidelser og ruslidelser i et helhetlig perspektiv:

- Biologiske
- Psykologiske
- Sosiologiske forståelsesmodeller

3c Psykiske lidelser og ruslidelser;

- Diagnosegrupper
- ROP-lidelser
- Avhengighet
- Somatisk helse
- Forebyggingsstrategier og behandlingsmetoder
- Pårørende

3d Selvmord, selvmordsforebygging og selvskading

3e Barn og unge

- Utvikling- og atferdsforstyrrelser
- Utenforskap og mobbing
- Barn som pårørende

3f Vold, traumer og seksuelle overgrep

3g Aldring og sårbarhet for psykiske lidelser og ruslidelser;

- Demens
- Kognitiv svikt

3h Smerte og smertelindring, fysisk og psykisk smerte

2.3.2 Arbeidskrav

Obligatorisk Individuelt- og /eller gruppe- arbeid knyttet til emnets innhold.

2.3.3 Vurderingsform

Gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuelt arbeidskrav vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)

Emnet vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)

2.3.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.4 EMNE 4 MÅLRETTET MILJØARBEID - BRUKERMEDVIRKING OG RELASJONSKOMPETANSE

Emne 97HH14E	Tema
Emne 4: Målrettet miljøarbeid- brukermedvirkning og relasjonskompetanse (10 stp)	4a Brukermedvirkning 4b Aktuelle lovverk, styringsdokument og veiledere 4c Tvang og makt 4d Målretta miljøarbeid <ul style="list-style-type: none">• metoder, strategier og tiltak i miljøarbeid 4e Utvikling av relasjonskompetanse/refleksjon <ul style="list-style-type: none">• Relasjon- og nettverksbygging 4f Kommunikasjon og samhandling <ul style="list-style-type: none">• veiledning av pasient/bruker og pårørende• flerkulturell forståelse i kommunikasjon og samhandling• tverrsektorielt, tverretattlig og tverrfaglig samarbeid
Læringsutbytte	
Kunnskap: Studenten <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om begreper, prosesser, samt faglige verktøy, metoder og tiltak innen målrettet miljøarbeid som kan bidra til å forebygge psykiske helseplager og rusmiddelproblematikk• har innsikt i lov- og regelverk som er relevant for arbeid med psykisk helsearbeid og rusarbeid• har bransjekunnskap og kjennskap til målrettet miljøarbeid i arbeidet med mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser• kjenner tilbudene i kommunal helse- og omsorgstjeneste og spesialisthelsetjeneste.• kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan forklare betydningen av veiledning, kommunikasjon, samhandling og målrettet miljøarbeid i møte med psykiske lidelser og ruslidelser	
Ferdigheter: Studenten <ul style="list-style-type: none">• kan anvende faglig kunnskap for å forebygge bruk av tvang og makt innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan anvende relevante faglige verktøy og teknikker i veiledning, kommunikasjon og samhandling med pasienter/brukere og pårørende i ulike aldersgrupper• kan finne informasjon og fagstoff om målrettet miljøarbeid som er relevant for brukermedvirkning, relasjonsbygging og samhandling med pasient/bruker og pårørende• kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak innen målrettet miljøarbeid med mennesker med problematikk knyttet til psykiske lidelser og ruslidelser	
Generell kompetanse: Studenten <ul style="list-style-type: none">• har utviklet en etisk grunnholdning i forhold til bruk av makt og tvang, samt til bruk av metoder, strategier og tiltak innen målrettet miljøarbeid	

- kan utføre målrettet miljøarbeid i samsvar med behov hos mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser, samt deres pårørende
- kan delta i samhandling som ivaretar tverrfaglig, tverretatlig og tverrsektorielt samarbeid som har relevans for psykisk helsearbeid og rusarbeid innenfor eget kompetansenivå
- har forståelse for kommunikasjonens betydning i samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere.

2.4.1 Sentrale tema

4a Brukermedvirkning og mestring

- Empowerment
- Recovery

4b Aktuelle lovverk, styringsdokument og veiledere

4c Tvang og makt

4d Målretta miljøarbeid

- metoder, strategier og tiltak i miljøarbeid

4e Utvikling av relasjonskompetanse/refleksjon

- Relasjon- og nettverksbygging

4f Kommunikasjon og samhandling

- veiledning av pasient/bruker og pårørende
- flerkulturell forståelse i kommunikasjon og samhandling
- bruk av tolk
- tverrsektorielt, tverretatlig og tverrfaglig samarbeid

2.4.2 Arbeidskrav

Obligatorisk Individuelt- og /eller gruppe- arbeid knyttet til emnets innhold.

2.4.3 Vurderingsformer

Emnet vurderes til bestått/ikke bestått

2.4.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.5 EMNE 5: PRAKSIS I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID

Emne 5 97HH14D	Innhold
Praksis i psykisk helsearbeid og rusarbeid 10 stp	Praksis er en obligatorisk del av utdanningen. Praksis avvikles i relevant avd. i sykehus, kommunal sektor, privat næringsliv eller oppvekstsektoren. Det skal være knyttet til reelle pasientsituasjoner og folkehelsearbeid. Fokus for praksis skal være å utvikle kompetanse innen studentens studieretning. Gjennom praksis skal studenten videreutvikle seg gjennom sine personlige målsetninger, som gjenspeiler innholdet i emnene. Praksisstudiet danner grunnlaget for fordypningsoppgave.
Varighet	8 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer pr uke. Totalt 240 timer. Praksis gjennomføres hovedsakelig i tredje semester
Praksisform	<p>Det kan velges mellom to ulike former for praksis.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praksisutplassering på arbeidsplasser i helse- og omsorgs- og oppvekstsektoren, som jobber forebyggende og/eller tilbyr tjenester til mennesker står i fare for å utvikle eller ha utfordringer med rus- og/eller psykiske lidelser. 2. Praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.
Veiledning	Veiledning ivaretas av veileder på praksissted og faglærer
<p>Utplassert praksis og personlig målsetting</p> <p>Eller</p> <p>Utviklingsarbeid på egen arbeidsplass</p>	<p>Utplassert praksis: Studenter som skal på utplassert praksis skal før praksis formulere personlige målsettinger, som tar utgangspunkt i emnets læringsutbytter. Personlige målsettinger skal være godkjent før praksisperioden starter.</p> <p>Praksis på egen arbeidsplass: Studentene som skal gjennomføre utviklingsarbeid på egen arbeidsplass, må lage en beskrivelse av utviklingsarbeidet, som skal være godkjent før praksisperioden starter. Beskrivelsen består i å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere et forbedringsarbeid knyttet til emnets læringsutbytter. Utviklingsarbeidet må også være gjennomførbart i praksis. Ethiske hensyn må ivaretas.</p> <p>Personlig målsetting og beskrivelse av utviklingsarbeid skal benyttes som et aktivt læringsredskap i gjennomførelse av praksisstudier, samt være utgangspunkt for studentens selvevaluering og implementeres i den kontinuerlige vurderingen.</p>
Læringsutbytte	
<p>Kunnskap</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om folkehelse, psykiske lidelser, psykisk helsearbeid og rusarbeid og hvilke begreper, prosesser og verktøy som er sentrale innenfor dette fagområdet • har innsikt i sentrale lover, forskrifter og veiledere som regulerer rettigheter og plikter og gir anbefalinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid • har bransjekunnskap og kjennskap til hvordan tjenester er organisert innen psykisk helsearbeid og rusarbeid i helse- og omsorgs- og oppvekstsektoren • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid • forstår betydningen av arbeid med psykiske helse og rus i et folkehelse- og samfunnsperspektiv 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap og samhandlingskompetanse ved praktiske og teoretiske problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid
- kan anvende relevant faglig kunnskap for å observere, kartlegge og vurdere situasjoner og/eller behov for iverksetting av tiltak og/eller samhandling for å fremme psykisk helse, forebygge rusproblematikk og bidra til mestring hos ulike aldersgrupper
- kan finne informasjon og fagstoff innen psykisk helsearbeid og rusarbeid som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid og behov for iverksetting av tiltak og/eller samhandling.
- Kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker i profesjonelt samarbeid med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper.

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer innen psykisk helsearbeid og rusarbeid
- har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket som kommer til kjenne gjennom refleksjoner og handlinger, samt i møte med mangfold, migrasjonshelse, ulike kulturer og urfolk
- kan utføre arbeidet innen psykisk helsearbeid og rusarbeid etter utvalgte målgruppers behov
- kan bygge relasjoner med pasient/bruker, pårørende, fagfeller, tverrfaglig og med eksterne målgrupper innen psykisk helsearbeid og rusarbeid
- kan utvikle arbeidsmetoder for å videreutvikle beste praksis på egen arbeidsplass.
- kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag og ulike nivå i helsetjenesten for å ivareta behov for omsorg, behandling og oppfølging hos mennesker med psykiske lidelser og ruslidelse
- kan utvikle egen samhandlingskompetanse innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, gjennom kunnskapsdeling, veiledning, brukermedvirkning og etisk refleksjon på arbeidsplassen/praksisplassen.

2.5.1 Arbeidskrav

- Utforme egne personlige målsettinger eller beskrivelse av utviklingsarbeid for praksis.
- Egen evaluering av praksisstudier
- Deltakelse i seminargruppe for å legge fram egen refleksjon fra praksis
- Arbeidskrav fra praksis eller gjennomført utviklingsarbeid

Veiledning på egen yrkesutøvelse vil bli gitt underveis.

2.5.2 Vurderingsform

Praksisvurderingen har fire hovedelementer;

- Studentens egnevaluering av praksisstudiers læringsutbytte
- Studentens egnevaluering av personlig målsetting eller egnevaluering av gjennomføring og avslutning av utviklingsarbeid
- Praksisstedets/praksisveileder og faglærers vurdering av studentens personlige og faglige utvikling, vurdert på bakgrunn av emnets læringsutbytter og studentens personlige målsetting eller målsetting, framdrift og resultat for utviklingsarbeid.
- Praksisstedets/praksisveileder og lærers vurdering av studentens egnethet i praksis

Disse elementene skal gjennomføres som en midt- og sluttevaluering.

Emnet praksis i Psykisk helsearbeid og rusarbeid skal godkjennes og vurderes til bestått/ikke bestått.

2.6 EMNE 6: FORDYPNING I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID

Emne 97HH14F	Tema
EMNE 6: Fordypning i psykisk helsearbeid og rusarbeid (10 stp)	Studenten skal gjennomføre en obligatorisk fordypningsoppgave. Dette arbeidet skal være praksisrettet og knyttet til et eller flere temaer i utdanningen. Studenten skal gjennom fordypningsoppgaven vise refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis. Egne retningslinjer for fordypning skal følges
Læringsutbytte	
Kunnskap:	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om psykiske lidelser, psykisk helsearbeid og rusarbeid og hvilke begreper, prosesser og verktøy som er sentrale innenfor dette fagområdet• har innsikt i sentrale lover, forskrifter og veiledere som regulerer rettigheter og plikter og gir anbefalinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• har bransjekunnskap og kjennskap til hvordan tjenester er organisert innen psykisk helsearbeid og rusarbeid i helse- og omsorgs- og oppvekstsektoren• kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid• Forstår betydningen av arbeid med psykiske helse og rus i et folkehelse- og samfunnsperspektiv• Kan anvende kunnskap til å belyse, vurdere og reflektere faglig, etisk og juridisk knyttet til problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• Kjennskap til at belastningen som hjelper kan føre til omsorgstretthet og sekundærtraumatisering	
Ferdigheter:	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• kan anvende faglig kunnskap og samhandlingskompetanse ved praktiske og teoretiske problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan anvende relevante faglige verktøy og teknikker for å fremme psykisk helse, forebygge rusproblematikk og bidra til mestring hos ulike aldersgrupper• kan finne informasjon og fagstoff innen psykisk helsearbeid og rusarbeid som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling• kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger innen psykisk helsearbeid og rusarbeid og behov for iverksetting av tiltak	
Generell kompetanse:	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none">• har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket som kommer til kjenne gjennom refleksjoner og handlinger, samt i møte med mangfold, migrasjonshelse, ulike kulturer og urfolk• kan utføre arbeidet innen psykisk helsearbeid og rusarbeid etter utvalgte målgruppers behov• kan bygge relasjoner med pasient/bruker, pårørende, fagfeller, tverrfaglig og med eksterne målgrupper innen psykisk helsearbeid og rusarbeid• kan utvikle arbeidsmetoder for å videreutvikle beste praksis på egen arbeidsplass• ha et bevisst forhold til ivaretagelse av helseerpersonell som hjelpere	

2.6.1 Sentrale tema

Selvvalgt fordypningstema

6a. Kunnskapsbasert praksis og fagutvikling innen

- Nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon
- Finne relevant fagstoff og holde seg oppdatert
- Kildekritikk
- Besvare problemstilling
- Kunnskapsdeling og veiledning

6b. Refleksjon over egen yrkesutøvelse:

- Belyse, vurdere og reflektere faglig, etisk og juridisk
- Personentrert tilnærming og verdigrunnlag
- Yrkesetiske retningslinjer og etisk grunnholdning

2.6.2 Fordypningsoppgaven

Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker. Studentene utarbeider og leverer inn fordypningsoppgave individuelt eller i grupper.

2.6.3 Vurderingsformer

Fordypningsoppgaven vurderes med hel karakter med gradert karakterskala (A-F). Studenten må ha oppnådd karakteren E eller bedre for å få avlegge muntlig høring. Karakter på fordypningsoppgave etter muntlig høring utgjør emnekarakter.

2.6.4 Læremidler

Obligatorisk litteratur – se egen litteraturliste

Kryssreferanser

Eksterne referanser

[.1.3 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning](#)

[.2.1 Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord](#)